

Frankryk.

PARIS, 5 april.

Volgens het *Journal des Débats* is het stellig, dat de heer *de la Martine* tot minister-plenipotentiaris van Frankrijk in Griekenland zou benoemd zijn; deze keuze, zegt de *Gazette de France*, zou in allen opzichte zeer gepast en aan prins *Leopold* persoonlijk zeer aangenaam zijn; doch deze tijding is voorbarig.

— De hertog *de Chartres* zal den dauphyn op zijne reis naar Toulon vergezellen; men verzekert zelfs, dat deze de expeditie zal volgen en op de *Provence* ingescheept worden.

Deze omstandigheid doet vermoeden, zegt de *Messenger*, dat wij een ander oogmerk hebben dan Algiers, wegens deszelfs ontrouw aan ons gouvernement bewezen, te straffen; men denkt, dat wij die bezittingen zullen behouden en een koninkrijk, ten behoeve van den zoon des hertogs van Orleans, zal gesticht worden; maar dan zal men zich bij de enkele regering van Algiers niet bepalen: Tunis en Tripoli zullen insgelijks een gedeelte van dezen nieuwen staat uitmaken en de zeerooverij zal in de Middellandsche Zee ophouden.

— De heer *Calmon*, directeur-generaal van de registratie en domeinen heeft, zoo als vele prefecten, mede zijn ontslag bekomen; in deszelfs plaats is benoemd de burggraaf *de Suleau*, prefect van het departement van de Moezel.

— In de maand februarij is aan de kamer der afgevaardigden een verzoekschrift nopens de vrijheid van onderwijs, door vele ingezetenen van het departement der Meurthe ingediend; de prerogatie der kamer zal verhinderen, dat vele verzoekschriften van dienzelfden aard door de stad Aix in Provence voor de tweede reis, en andere plaatsen van het koninkrijk aangeboden worden.

— Naar men zegt heeft de heer *de Metternich* van den Koning van Beieren een bevelschrift verkregen, waarbij de vrijheid van drukpers betuigd wordt.

— De correctionele rechtbank dezer stad heeft den heer *Santelet*, redakteur van den *National*, tot eene gevangenis voor den tijd van 3 maanden en 1000 franken boete, en den heer *Dubois*, redakteur van de *Globe*, tot 4 maanden en 2000 franken boete veroordeeld.

— De markies *Barthelemy*, pair van Frankrijk, is gisteren morgen overleden; hij had den ouderdom van 83 jaren bereikt.

Nederlanden.

'sHERTOGENBOSCH, 9 april.

Gisteren is alhier, op de gebruikelijke wijze de zesde verjaardag van H. K. H. *Wilhelmina Maria Sophia Louisa*, eenige dochter van Z. K. H. den Prins van Oranje, gevierd.

— Men beweert in de meest ingelichte kringen der stad Brussel, dat er geschillen van eenen genoegzaam ernstigen aard in het midden eener doorluchtige familie zouden gerezen zijn; ten gevolge van min of meer bekende omstandigheden, welke eenen smartelijken indruk moesten maken, verzekert men, dat een lid dier familie op het punt geweest zou zijn om eene lange reis in een streng seizoen te ondernemen, ten einde naar het vaderland terug te keeren; het zou eene achtbare tusschenkomst gelukt zijn dit voornemen, hetwelk uit waardigheid genomen was, te veranderen, en waarvan met oogmerk tot orde en eendragt is afgezien geworden; men voegt er bij, dat gedeeltelijk aan dezen staat van zaken die vertrouwelijkheid moet worden toegeschreven, welke men sedert kort, tusschen een verheven personaadje en mannen, voor wien hij niet lang geleden minder gunstig vooringenomen was, heeft opgemerkt.

(*Courrier des Pays-Bas.*)

— Een ministerieel dagblad, hetwelk er mede ingenomen zou zijn, dat men geloofde, dat het in de salons aangenaam was, beweert, dat «Z. K. H. de prins van Oranje zich verwonderd en gebelyd betoond heeft, wanneer hij zag op eenen avond, dat hij zich bevond bij *die ellendige medaille-mannen, voortplanters van het petitioneren, die zich door hunne ryandelykheid tegen de orde van zaken, welke ons regeert, hebben doen opmerken.*» Wij kunnen deze zaak bezwaarlijk gelooven, die met de bekende wellevendheid van den prins zou strijdig zijn, en Z. K. H. weet zeer wel, dat het onmogelijk zou zijn eene uitnodiging aan te nemen in eenig huis van Brussel, hoe ook genaamd, zonder aldaar personen te vinden, die ontevreden zijn over de orde van zaken, welke ons regeert. De verwondering zou derhalve verbaazend geweest zijn.

(*Idem.*)

— Het laatst uitgekomen nummer van het engelsch dagblad *The Foreign Quarterly Review*, bevat een artikel, welks vertaling stof tot eene belangrijke brochure zal opleveren. De wijze, waarop in hetzelfde onze staatkundige toestand geschetst wordt, verdient vooral onze opmerkzaamheid. Na gewag gemaakt te hebben van het thans bij de tweede kamer aanhangig zijnde ontwerp van wet tegen de drukpers, onzuiver afbeeldsel, zegt de schrijver, der wetgeving van 1815, gaat hij in de wrangheid zijner taal aldus voort: «Wij kunnen niet gelooven, dat dit ontwerp zal aangenomen worden, mogt dit echter ongelukkig nogtans het geval zijn, zoo is ons de inborst der inwoners van het koninkrijk der Nederlanden genoeg bekend, om vooraf te kunnen voorspellen, dat zij er zich niet aan onderwerpen zullen. Bijaldien de gekroonde hoofden zich verbeelden, op deze wijze de vrije uitboezemingen der algemeene wijze van denken te kunnen onderdrukken, dan kennen zij waarlijk de magt niet, waartegen zij te velde trekken. Deze magt, de vrijheid der drukpers namelijk, draagt insgelijks eene kroon, en is de honderdkoppige *Hydra*; hoe meerder wonden men haar slaat, hoe krachtiger zij te voorschijn treedt; het bieden van wederstand maakt hare eigenlijke sterkte uit; zij is de ware ijzeren kroon des volks, waarop geschreven staat: «*wacht u dezelve aan te raken.*»

Vervolgens overgaande tot de volksgrieven, drukt de schrijver van het artikel zich ten opzichte der ministerieele verantwoordelijkheid aldus uit: «Daar wij ons niet ter plaatse zelve bevinden, maar er op eenen afstand van verwijderd zijn, zoo vreezen wij ons het verwijt van nationale partijdigheid op den hals te halen, wanneer wij, met een ieder, die met ons deelgenoot is van de vrijheid, die wij in Engeland genieten, den wensch uitboezemen, dat deze vrijheid ook weldra aan de andere natien ten deel valle, wier instellingen nog niet zoo vast gevestigd zijn, als de onzen. De verantwoordelijkheid der ministers schijnt ons toe, niet alleen in vergelijking met ons eigen land, maar volgens alle beginselen van recht, een zeer groot gebrek te zijn; en wanneer eene regering onvoorzigtig genoeg is, om tegen de vrije uitboezeming der algemeene wijze van denken, zulk eenen storm te wagen, als waarvan wij zoo even gesproken hebben, dan verwondert het ons geenszins, dat het volk hen, die den raad tot zulke staatkundige stappen gegeven hebben, verantwoordelijk voor hunne daden gesteld wil hebben. De tijd zal echter in het koninkrijk der Nederlanden, ongetwijfeld vele veranderingen te weeg brengen, en de ministerieele verantwoordelijkheid zal waarlijk geene der laatsten zijn. (*Byank.*)

— De markies *de la Moussais*, minister van Frankrijk bij ons hof, welke onlangs 'sHage verlaten had, is ten gevolge van de opschorsing der kamer in Frankrijk, wederom terug gekomen; deze diplomaat is lid van de kamer der afgevaardigden en behoort tot de rechter zijde.

— In het *Journal de Louvain* leest men het volgende:

«Omstreeks veertien dagen geleden, kwam een jonge geestelijke dezer stad met de schuit van Mechelen terug, in welke zich met hem twee militairen bevonden, die, na hun geheele equipement te hebben verkocht, van hun regiment gedeserteerd waren. Een dezer mannen had zelfs het besluit genomen om zich zelve het leven te benemen, toen de geestelijke hun geval vernam en hem daarvan terug hield. Te Leuven aangekomen zijnde, liet hij de beide deserteurs bij hem logeren en vergezelde hen den volgenden dag naar Mechelen, waar hun regiment ligt. Aldaar gekomen zijnde, ging hij den kolonel opzoeken, die, op de smeekingen van den weldadigen geestelijken, aan de deserteurs de gunst toestond, om, zonder straf te ondergaan, bij het regiment terug te keeren, mits dat zij het equipement betaalden, hetwelk zij verkocht hadden. De geestelijke alles niet kunnende uitkeeren, verkreeg de helft der som van eenen *negotiant* en gaf zelf de andere helft. Het komt ons voor, dat eene dergelijke daad van den kant eens priesters op eene nadrukkelijke wijze de schimpredenen van de *Soutinelle* en het geschreeuw van het *Journal de Gand* beantwoordt.

— De krijgswaad der dienstdoende schutterij te Gent heeft op de conclusien van de heeren *Wannaar* en *Lobègue*, bij vonnis van den 5 dezer, beslist, dat het getuigen-verhoor in zaken, welke aldaar voor den krijgswaad gebragt worden, altijd in het openbaar en niet meer met gesloten deuren zal plaats hebben.

— In den nacht van den 31 maart op den 1 april is er in de kerk van Velim, kanton St. Truyen, een diefstal gepleegd, door middel van uit- en inwendige braak; de dieven zijn met eene ladder door een venster in de kerk geklommen, hebben de offerbus opengebroken en de waarde van ongeveer f 22.00

aan geld en twee zilveren kroonen, welke het Lievrouwebeeld versierden, medegenomen.

— Volgens officiële bewijsstukken beliep de bevolking van Polen, op het einde van het jaar 1828, op 4,088,289 inwoners, waaronder men 384,263 Joden telde; in 1823 bedroeg de bevolking slechts 3,704,306 zielen.

— Volgens eene statistiek getrokken uit het kanton Zurich, in Zwitserland, in het jaar 1828, telt men aldaar weinig minder dan 225 doof-stommen over eene bevolking van 222,000 zielen; dit is iets meer dan één van de duizend inwoners. Zij zijn intusschen op eene zeer ongelijke wijze over het grondgebied verdeeld, dewijl een enkel distrikt van 700 zielen, 11 van die ongelukkigen telt; men geloofte aan deze plaag geene plaatselijke oorzaak te kunnen geven. Negentien families tellen ieder 2, twee anderen 3 en eene enkele bevat er 4. Maar een der beklagenswaardigste verschijnsels van ongeluk is een meisje van 11 jaren, hetwelk doofstom en blind geboren is; haar reuk en gevoel zijn zoo fijn, dat zij voor hetzelfde genoegzaam zijn, om niet alleen de spijzen waarvan het zich moet onthouden, te onderscheiden, maar ook om hetzelfde zijne ouders en naastbestaanden uit anderen te doen kennen, en alles wat leeft te onderscheiden van hetgeen niet leeft. Een kleine doofstomme legt verbazenden aanleg voor de rekenkunde aan den dag. Van de 225 personen zijn 160 gezond, welgemaakt, en bij gevolg voor eene opvoeding vatbaar.

— De courant van Florence beweert uit Ancona het zekere berigt te hebben, dat de prins van Saksen-Coburg zich in de haven aldaar naar Griekenland zal inschepen. Drie linieschepen, een russisch, een engelsch en een fransch, alsmede het grieksche fregat *Hellas*, zouden hem afhalen.

— De *Courier de la Grèce* van den 13 februarij behelst een besluit van den president van Griekenland, waarbij de buitengewone kommissarissen, die tot dus verre bestonden, ontslagen worden, en het bestuur der departementen aan gouverneurs wordt opgedragen.

— Uit het algemeen verslag wegens den staat van den landbouw op Java en Madura over het jaar 1828, aan Z. Exc. den Kommissaris-generaal op den 29 augustus 1829 ingeleverd, blijkt, dat de proeve, welke men te Java genomen heeft, om het cochenille insekt, hetwelk op bevel van Z. M. derwaarts was overgebracht, aldaar te acclimateren, in den beginne met groote zwarigheden is gepaard gegaan, zoo zelfs, dat al de overgebrachte insekten binnen korten tijd zijn gestorven, uitgenomen drie; dat echter deze drie in leven zijn behouden, en door groote zorg en door de aankweking der Nopalplant, zijnde derzelve gewone voedsel, zoodanig zijn vermenigvuldigd, dat er bij het einde des jaars 1828 reeds een vijftigtal, rijk met die insekten bevolkte Nopalplanten te Buitenzorg aanwezig waren. Men ging steeds voort, met aan dezen nieuwen tak van nijverheid verdere uitbreiding te geven, te welken einde, onder anderen, eene menigte afzetsels van de aangebrachte Nopalplanten was gemaakt. De Cochenille, te Buitenzorg geteeld en gewonnen, is aanvankelijk bevonden uitmuntend te zijn en met de beste amerikaansche te kunnen wedijveren.

De zijdwormenteelt, welke, sinds eenigen tijd, insgelijks in Java is ingevoerd, slaagt zeer naar wensch, zoo dat men de hoop voedt, dat deze belangrijke tak de beste gevolgen zal opleveren.

Nog heeft men eene proef genomen op dat eiland, om thee aan te kweken, welke niet ongelukkig is uitgevallen, en die het uitzigt schijnt te geven, dat men daarin slagen kan.

SCHOTLAND.

De *Haarlemsche Courant* heeft ook het berigt medegedeeld, hetwelk wegens de roomsch-katholijken in Schotland in ons vorig dagblad, n° 42 is geplaatst, doch niet in dier voege noch met eene gelijke bedoeling, maar blijkbaar met eene tegenovergestelde. — De redacteur van die courant wil het doen voorkomen, dat, ofschoon de roomsch-katholijken in dat land in getal zijn aangegroeid (hetwelk hem zekerlijk zal hinderen) zulks evenwel niet in vermogen is; "want, zegt hij, de eenige kapel, welke de R. K. in Edimburg bezitten, benevens het bisschoppelijk huis en seminarie, is met eene schuld van 230,000 franken bezwaard, en de 110,000 roomsch-katholieke Schotten kunnen niets bijbrengen, en zijn alzoo genoodzaakt, om hulp en ondersteuning in Frankrijk te zoeken."

De roomsch-katholijken in Schotland zullen even min, als die elders zijn gevestigd, verlangen, dat hun belang door de *Haarlemsche Courant* wordt voorgestaan of aanbevolen, en dit zou ook haar zwak niet wezen; het denkbeeld van *jesuitismus*, dat haar bijna in elk nummer voor de oogen schemert, zou haar ten deze, wanneer zij al met eenen goeden geest bezielde was, doen terug deinzen; doch indien eene protestantsche gemeente eens in het geval der R. K. Schotten verkeerde, wat zou het medelijden in voornoemde courant niet worden ingeroepen en de ondersteuning aangewakkerd, en bij deze gelegenheid zou eene uitweiding over de vervolgzucht der roomsch-katholijken niet worden nagelaten; de *St. Bartholomeus-nacht* en de inroeping van het edict van Nantes zou niet worden verzwegen, om tot bewijs te strekken, dat de R. K. Kerk het vervolgen der

protestanten tot eenen grondregel heeft, ofschoon het tegendeel zoo dikwijls en overtuigend is bewezen.

Het is den redacteur van voornoemde courant immers bekend, op welke wijze de roomsch-katholijken in Schotland tot den behoefigen en vernederenden staat gebracht zijn; maar hij wacht zich wel daar iets over te zeggen. Vóór ruim twee en eene halve eeuw bevonden deze zich niet in dien toestand, maar onder de leus van vrijheid in het godsdienstige, hetwelk telkens zoo hoog uitgebazuind, en evenwel nog niet geloofd wordt, omdat daadzaken het anders bewijzen, zijn de roomsch-katholijken niet alleen van hunne kerken en kerkelijke goederen beroofd, maar onderscheidene edicten, waarbij dat van Nantes niet kan vergeleken worden, zijn daarenboven tegen hen uitgevaardigd; terwijl niet in eenen *St. Bartholomeus-nacht*, maar op eenen meer dan honderdjarigen voortdurenden *St. Bartholomeus-dag* duizende van diegenen, welke aan hunnen voorvaderlijken godsdienst waren getrouw gebleven, moorddadig zijn omgebracht. Het is dus niet te verwonderen, dat de R. K. Schotten de milddadigheid van hunne geloofsgenooten moeten inroepen; huane afgevallene broeders bezitten hunne kerken, die door hunne voorouders zijn gebouwd, en leven van hunne kerkelijke goederen, en terwijl zij uit alle posten en voordeelen der maatschappij waren uitgesloten, moesten zij in het onderhoud hunner geestelijken en in de behoeften hunner kerken voorzien, en hunne bijdragen zullen dus nog aanzienlijker wezen voor zoo ver het onderhoud van den godsdienst aangaat, dan die van hunne protestantsche landgenooten.

Het is nog zoo lang niet geleden, dat er eene verzachting in de uitvoering der wetten tegen de roomsch-katholijken is daargesteld, en dat deze hunnen godsdienst meer bekend hebben mogen uitoefenen; van dat tijdstip dagteekent dan ook de aangroeijing van hun getal, doch meest onder de behoefte klasse; het is bekend, dat het aan vermogenden meesttijds zoo moeijelijk valt hunne tijdelijke aan hunne geestelijke belangen op te offeren, dan het is te voorzien, dat, daar deze hinderpalen door de emancipatie der roomsch-katholijken eenigzins zijn weggeruimd, deze aangroeijing niet zal verminderen, en dat de R. K. Schotten door de mededeeling en de maatschappelijke voordeelen, in staat zullen worden gesteld, om ook in hunne kerkelijke behoeften te kunnen voorzien; dan dit laat niet na, dat hun nood thans dringend kan wezen, en wij durven vertrouwen, dat, indien in dit rijk daarvoor eene inschrijving mogt geopend worden, deze even zoo min als in Frankrijk, vruchteloos zou worden gedaan.

HET GESPREK VAN DEN DAG.

Hoe vervelend een gesprek van dag tot dag hoorende, voor den mensch ook moge worden, schijnt het, dat de gesprekken over de *nationale grieven* hierop eene uitzondering maken; want sedert maanden hoort men in bijna geen hoekje van ons *vaderland* anders een gesprek bezigen, dan die over de *grievens*, waaronder die van het *onderwijs*, van de *vrijheid der drukpers* en van de *volvoering van het concordaat* de hoofdrol speelden, en de orde van den dag uitmaken. — Het zijn dan de *noord- en zuid-nederlandsche katholyken*, welke deze grieven voordragen en niet gering door de *onkatholyken* bestreden worden, zoo als ons de *nieuwspapieren*, *brieven* onder verschillende titels en *sprekers* van lees- of andere gezelschappen ten duideljkste te kennen geven. — Bij eene onpartijdige beschouwing zal men niets anders ontdekken, dan dat er werkelijk vele *grievens* in ons *vaderland* bestaan, en dat de bestrijders van deze niets anders dan eene groote *partyschap* en *onkunde* aan den dag leggen, waarvoor geene andere gronden te vinden zijn dan een vuig eigenbelang, om hun eigen *ik* te bevoordeelen, of dat zij niet kunnen dulden, dat de katholyken hier dezelfde regten genieten, welke zij genieten en altijd genoten hebben; want meestal zijn het *schoolmeesters*, welke hunne pennen gescherpt houden, om de *bestane grievens*, bijzonder nopens het *onderwijs*, te bestrijden; en is zulks wel ongegrond? zij hebben er immers, ten opzichte hunner kas, groot belang bij? Zijn de bestrijders geene schoolmeesters, dan zijn het meestal die *partyzuchtigen*, welke den *katholyken* hunne regten misgunnen en niet kunnen dulden, dat deze meer onafhankelijk van hen worden. — Sedert jaren hebben braafdenkende katholieke ouders in de *Noord-Nederlanden* te vergeefs naar scholen gezocht, waarvoor zij niet behoeften te vreezen, dat hunne kinderen daar grondstellingen zouden leeren, welke geheel strijdig met den *katholyken godsdienst* waren, en hebben dus altijd hunne kinderen met deze vrees naar school moeten zenden; dat deze vrees niet ongegrond geweest is, heeft men helaas, maar al te waar bevonden. — Om dit te hooren en te zien, behoeft men maar eene school binnen te treden, wanneer er *zedekunde* of *bybelsche geschiedenis* onderwezen wordt, ja wat nog het ergste is, men behoeft den onderwijzer elk oogenblik van den dag maar over de gelezene lessen te hooren spreken, en men zal niets anders ontwaren, dan eene *anti-katholyke machine*, waartoe de *bestaande schoolwet* en vele *boekjes* (tot gebruik op de scholen gedwongen) de raderen uitmaken. — Ik zeg, de *bestaande schoolwet*; want daardoor kan men immers die weinige katholieke onderwijzers, welke in de *Noord-Nederlanden* nog bestaan, bij het minste, wat die in hunne scholen van *katholyken godsdienst* mogen reppen, over de vingers

tikken, dewijl men onkatholijke onderwijzers laat begaan in het lezen van den bybel, in het lezen van hunnen catechismus, in het leeren van zedekunde en stellingen, geheel strijdig met den katholijken godsdienst, in het zingen van psalmen en gezangen, en om hierin wel te slagen, zijn dan ook de meeste schoolboeken daartoe ingerigt. — Gebeurde zulks nu in scholen, waarvan en onderwijzer en kinderen onkatholijk waren, er zou immers niets te klagen vallen? maar de katholijke kinderen mochten deze lessen ook bijwonen, dewijl de bestaande schoolwet alles zoo overheerlijk en schoon voorstelt; want daarnaar kunnen en moeten kinderen van alle gezindheden op eene en dezelfde school gaan, om alle *partyschap* uit den weg te bannen. — Met deze schoone reden der wet hebben dan de meeste katholijken ook geheuld; maar zien nu door welken slaapdrank zij in slaap zouden geraakt zijn, hadden zorgvuldigen en waakzamen dit niet ontdekt; en nog vragen de onkatholijken: wat willen toch de katholijken? waartoe teekenen zij petitiën? zij kunnen immers over het *onderwys* niet klagen? enz. Ik voor mij geloof, dat zij met deze vragers in dezelfde regten willen deelen, dat zij zoo wel als deze eigene scholen willen hebben, en dat zij den *wortel*, waaruit de menigvuldige klagten uitschieten, uit den weg willen geruimd hebben, waartoe zij dan ook zoo gretig, zoo wel in de noord- als in de zuid-nederlandsche steden, de *petitiën* teekenen, en op deze wijze hunne gegronde klagten aan hunnen Vader, DEN KONING DER NEDERLANDEN, voor oogen stellen. — De *wortel* (straks gezegd), is de bestaande *schoolwet*, dewijl elk katholijk ouder niet te veel belang in het onderwijs en in de opvoeding zijner kinderen kan stellen, kan hij nooit met een gerust gemoed hieraan beantwoorden, en kan volgens deze dan ook niets anders doen, dan *vreezen* en *klagen*. — Dat de zamenstellers deze hebben daargesteld, om eens de *nederlandsche katholyken* te doen klagen, geloof ik niet; maar veelmeer, dat zij de zaken niet genoeg hebben doorgezien, en volstrekt in deze op geene katholijken gedacht hebben; wat nu ter herstelling dezer *klagten* aan te wenden is, is mijns bedunkens niets anders, dan scholen daartoe stellen voor katholijke kinderen, waarvan de onderwijzers, met die der andere scholen, zich volgens een en dezelfde wet te gedragen hebben, en opdat allen hieraan mogen beantwoorden, ook over elke soort van scholen eigene kommissien tot toezigt. — Hierover spreken de *onkatholyken* ook in hunne tegenwerpingen, en zeggen, «dat daardoor eene groote *partyschap* aan beide kanten ontstaan zoude; doch dit zijn enkel gissingen, en geven daardoor duidelijk te kennen, dat zij *partyschap* bezitten en volstrekt niets van de *katholyke leer* begrijpen; dewijl deze alleen de leer is, welke eene stipte gehoorzaamheid daartelt jegens alle *autoriteiten*, maar alle verderfelijke stellingen tegen haar, leert schuwen en baten. — Eene *scheiding* der scholen is dan ook hetgeen, wat de katholijken door het geroep van *vryheid van onderwijs* verstaan hebben, en ook nog verstaan; zij willen zoo eene vryheid niet, als waarmede men hen beschuldigt, zoodat maar een ieder onderwijs kan geven; neen, zij willen slechts vry zijn in hunne scholen, om daar zoo wel als anderen ook buiten de gewone werkzaamheden over *hunnen godsdienst* te kunnen spreken; zij willen wel, dat er overal (bestaande uit brave katholijken en onkatholijken) kommissien worden aangesteld, waardoor diegenen, welke onderwijzer willen worden, kunnen geëxamineerd worden, om zich dan hier of elders te kunnen nederzetten. — Hierdoor zullen dan ook de veelvuldige onregtvaardigheden, door *schoolkommissien* en *schoolopzieners*, bij het houden van vergelijkende examens gepleegd, een einde nemen, en de onderwijzers zoo eene vernederende handelwijs niet meer behoeven te ondergaan; de een moet den anderen in kundigheden overwinnen, en hoe het dan nog meestal na eene roerrijke overwinning met den overwinnaar gaat, wil ik niet zeggen; maar men behoeft het elken onpartijdigen onderwijzer, ja zelfs elken onpartijdigen schoolopziener af te vragen, en men zal niets anders dan een verachtelijk besluit moeten trekken. — Wat in allen gevalle die *vergelijkende examens* ook afdoen, weet ik niet; maar mogelijk zijn zij een middel, om des te beter *hem* te nemen, welken men het toch *zonder* een vergelijkend examen zou geven (zoo als ik nog onlangs op mijn dorp ondervonden heb) om niet partijdig te schijnen; ik voor mij geloof ook, dat volgens een vergelijkend examen in geenen deele de *kundigste* en veel minder de *geschiktste* voor deze of gene school te vinden is; kan men zulks eene enkele reis wel, dan leert ons de ondervinding, dat de kundigste veelal de geschiktste niet is; om den kundigsten en bekwaamsten volgens een vergelijkend examen te vinden, blijft met de middelen, welke men daartoe aanwendt, nog altijd een lot; en waarom dan vergelijkende examens gebezigd? Wie zijn de personen, welke een vergelijkend examen afnemen? het zijn de schoolopzieners, welke zich menigmaal nog van eenen knecht (onderwijzer) moeten bedienen, om een vergelijkend examen voor eenen sollicitant nog onaangenamer te maken, als ook om de zwakke zijde eens schoolopzieners voor vele sollicitanten te bedekken, daar verre weg de meeste schoolopzieners veel te weinig met het vak van onderwijzer bekend zijn, en dus lang die zaken in zoo eene goede orde niet gesteld zijn, als die eigenbelangzoekende schoolmeesters in hunne petitiën komen bekend maken. — Thans zijn dan de hetrekkingen op het onderwijs voor de *katholyken* zoo erg, dat men in

de Noord-Nederlanden geenen schoolopziener van dien godsdienst meer aantreft, en maar luttel leden van dien godsdienst tot leden der schoolkommissien mag tellen, welke dan ook nog maar voor den naam medelid. zijn; vóór ruim één jaar was er in de provincie Overijssel nog één *katholyk schoolopziener*, welke daarom dan ook zoo verschrikkelijk in den weg was, dat men hem reeds eenige jaren vóór zijnen dood in alles tegenwerkte, om hem toch maar zijnen post te doen nederleggen, hetwelk hij echter niet deed en tot zoo lang zijne krachten hem bijbleven denzelven met de grootste stiptheid waarnam; zes a zeven jaren vóór zijnen dood verdeelde men zijn distrikt in twee deelen, dat, waar de grootste moeilijkheden mede verbonden waren, bleef voor hem, en het andere, veel gemakkelijker en aangener, viel eenen onkatholijken ten deele, en dit alles wel onder voorwenden, dat de man te zwak en ziekelijk was om dat geheele distrikt waar te nemen, ofschoon, volgens zeggen, daarna de man nog wel vijf jaren door vlug- en gezondheid tot een voorbeeld konde verstrekken: was de man geen *katholyk priester* geweest, men had hem zeker voor zijne grondleggingen van verscheidene nuttige inrigtingen in zijne provincie een *monument* opgerigt. — Omdat nu alle schoolopzieners der Noord-Nederlanden *onkatholyk* zijn, vindt men daar ook weinig jongelingen, welke zich op het onderwijzersvak toeleggen; dewijl zij er buiten gehouden worden, en bij ondervinding weten, dat die schoolopzieners bij het vergeven van posten te veel in het oog houden: *doe uwe geloofsgenooten wel*. — Maar wat moet nu hiervan het gevolg zijn? dat men binnen weinig jaren daar volstrekt geenen *katholyken onderwijzer* meer zal vinden, en dat de katholijke ouders hunne kinderen maar stilzwijgend *anti-katholyk* moeten zien onderwijzen en opvoeden; ten bewijze, dat dit het doel van de bestaande schoolwet moet zijn, en dat men dezelve naar welgevallen gaat draaijen, dient het volgende: de *bestaande schoolwet* zegt, «dat niemand eene school mag of kan vernietigen, dan diegenen, welke daartoe van ouds gerechtigd zijn; was zulks nu altijd nagekomen, of had men de katholijken niet om den tuin geleid, men zou thans geene katholijke gemeente zonder eigene school en eigen onderwijzer vinden; maar men heeft het zoo ver weten te brengen, dat de *eenige* en *laatste* school eener katholijke gemeente, van 1795 bestaan hebbende, vóór weinige jaren moest gesupprimeerd worden, en wel op de volgende wijs: de school werd na het vertrek van den onderwijzer in 1822 provisioneel door eenen jongeling van den 2^{den} rang waargenomen, en hiertoe aangesteld door de kommissie dier gemeente en door den schoolopziener, alles geheel volgens de bestaande schoolwet; na 1½ jaar komt de schoolkommissie (*geheel onkatholyk*) en zegt, dat de reden, waarom die school toegelaten is, binnen den tijd van vijf weken ophielden te bestaan en dan de school vervallen was; doch door tusschenkomst der *regering* werd de zaak weder hersteld, en de *regering* en de *kommissie der gemeente* kwamen overeen om deze provisionele waarneming in eene *stellige vervulling* te veranderen; de laatste wendde zich dan te dien einde met de oproeping bij de *stedelyke schoolkommissie*, en kregen ten antwoord, «dat zij zich op *dit oogenblik* niet met die zaken konden inlaten; dewijl zij zich naar *hooger hand* gewend hadden en hiervan eerst antwoord moesten afwachten:» zoo wacht de katholijke gemeente van Deventer nog heden naar de *oproeping* en *aanstelling* eens katholijken onderwijzers in hunne school; dit had dan ook ten gevolge, dat de kinderen dier school (naar het doel der *schoolkommissie*) verstrooid raakten en zich naar onkatholijke scholen moesten begeven, en dat de laatste school, welke met den naam van *R. K. school* mogt prijken, bij de *overigen* in de vergetelheid gedompeld werd: of deze school aan de *gemeente*, dan wel aan de *schoolkommissie* behoorde, zal ik wel niet behoeven te vragen, doch wel, of eene katholijke gemeente geene eigene school en eigen onderwijzer mag hebben? daar de bestaande wet noch van *neen* noch van *ja* spreekt. Hoe vele voorbeelden er ook al door de katholijken ten bewijze hunner grondige klagten mogen voorgedragen zijn, durven de onkatholijken nog stout te zeggen, «dat de katholijken zonder eenigen grond klagen en verzoeken, en dat de godsdienst eens onderwijzers op de scholen van geenen invloed kan zijn, zoo als voor korten tijd een *halfjevormde schoolmeester* in de *Pedagoog*, 2de deel 3de stuk, bladz. 191 nog gaat vertellen, en hierdoor te kennen geeft, dat hij over zaken gaat spreken, waarvan hij volstrekt niets weet.» — De *contra-petitiën*, welke zoo hier en daar door schoolmeesters in het licht verschijnen, komen alle op zulke ongegronde praatjes neêr, en durven aan zulke stukken nog wel het voorkomen te geven, van de *afgevaardigden* daardoor te raden, even alsof die nog bij hen ter schole moeten gaan; zij weten deze daardoor dan ook voor te stellen van in één land en aan één volk twee verschillende schoolwetten te geven, namelijk: eene voor de *Zuid-* en eene voor de *Noord-Nederlanden*, maar berekenen al weder niet, dat daardoor in de *Noord-Nederlanden* de klagten en verzoeken der katholijken nog veel grooter zouden worden, dan ze nu in de beide Nederlanden te zamen zijn.

Dat hierdoor de klagten der katholijken en de partyschap der onkatholijken mogen uit den weg geruimd worden, is de wensch van den

Noogte der rivier de Maas, aan de peilschaal te Grave, 's morgens ten acht ure.

DATUM.	DE RIVIER IS					
	HOOG		IN 24 UREN			
	El.	Streep.	GEWASSEN		GEVALLEN	
El.			Streep.	El.	Streep.	
7 April.	2	340	0	040	0	000
8 "	2	290	0	000	0	050

Bij de Gebroeders LANGENHUYSEN, Boek- en Steendrukkers te 's Gravenhage, is eene inteckening geopend op

TWEE SCHILDERIEN,
VOORSTELLEND

J. M. Willem den Eerste,

KONING der Nederlanden, en

G. M. Freder.-Louis.-Wilhelm.,

KONINGIN der Nederlanden,

met de pen geteekend door FRANCOIS MAGNÉE, Koninklyk Calligraaf, Lid der Schoone Kunsten te Parijs; gegraveerd door de voornaamste Kunstenaars van Parijs en Londen, onder het toezigt van den Uitgever.

Deze beide met allerhande soort van schrift versierde Schilderijen kunnen in zeker opzigt worden aangemerkt als de grondslag van het prachtig Gedenkteeken, dat de heer MAGNÉE, als de Tolk van de liefde en dankerkentenis der Nederlandsche Natie, voornemens is aan het Doorluchtig Huis van Nassau op te rigten. Wanneer de goede uitslag dezer uitgave aan de verwachting des Uitgevers beantwoordt, zal hij achtereenvolgend de Portretten van al de Leden der Koninklyke Familie in het licht geven.

De zoo roemvolle bekende bekwaamheden van den Heer MAGNÉE maken het overbodig om hier in het breede uit te weiden over de verdienste van het onderhavig Kunststuk. In het Prospectus, dat bij bovengenoemden gratis te bekomen is, vindt men al de Figuren aangewezen, welke deze Portretten omgeven. Wij bepalen ons dus hier slechts bij de aankondiging, dat de Afleveringen met zeer korte tusschenpozingen, spoedig achter elkander volgen zullen, en men alsoo van het oogenblik af aan, kan intekenen, hetzij voor de beide hier boven aangekondigde Schilderijen, of wel voor ieder Portret afzonderlyk, gelijk mede voor al de gezamenlyke Portretten. — Het heeft Z. M. behaagd, goedgunstiglyk voor 20 exemplaren van dezelve in te teekenen.

Prijs op Velijn Colombiaan Papier f 3.00.

— Chineesch " 5.00.

De Inteckeningprijs wordt niet dan bij het ontvangen der exemplaren betaald.

De Inteckening is geopend voor de Noordelyke Provincien bij bovengenoemde Gebroeders LANGENHUYSEN, te 's Gravenhage, en bij hunne respectieve Korrespondenten.

BEKENDMAKINGEN.

Aan het geeerde Publiek wordt bij deze kennis gegeven, dat de in het Logement **HET OUD KEIZERS HOF**, te 's Bosch, gevestigde **POSTWAGENS** van de Heeren J. B. VAN GEND en LOOS en de Wed. BONNOMME en Zoon, te rekenen van 1. April 1830, zullen geadmistriseerd worden door de van wege de Heeren Ondernemers aangestelde Direkteuren **W. STAELENBERG** en **C. PREY**, welke laatstgenoemde voor de Directie der in het Logement **DE GOUDEN LEEUW** gevestigde **POSTWAGENS** heeft bedankt, en zich geassocieerd heeft met den Heer **W. STAELENBERG**, om gezamenlyk, onder de Firma van **STAELENBERG en PREY**, zich met de Expeditien van **GOEDEREN** en andere **GOEDEREN**, **EFFECTEN**, **GELDEN** en **GELDSWAARDE** naar **Luik**, **Maastricht** en **Breda**, in Correspondentie met **Duitschland**, **geheel Holland**, **Brabant** en **Frankryk**, te belasten, kunnende men zich van eene allezins prompte en accurate bediening verzekerd houden. En aangezien de vrachten, in het belang van den Koophandel, seer matig zijn gesteld geworden, zoo vleijen de Direkteuren voornoemd zich dan ook met het voortdurend vertrouwen en de gunst van het geeerde Publiek vereerd te zullen worden.

* * Men verlangt in een R. K. Gesticht een **ONGEHUWD** **PERSOON**, van middelbare jaren, goed kunnende Lezen, Schryven en Rekenen en in staat om Godsdienstig Onderwijs te geven.

De belanghebbenden vervoegen zich schriftelyk vrachtrij bij de Drukkers dezer.

NB. Bewijzen van Goed, Zedelyk en Godsdienstig gedrag zijn onmisbaar.

* * Het **GEMEENTEBESTUUR** van **Haesch** zal, op Donderdag, den 5 April 1830, des voormiddags, ten 10 ure, onder nadere approbatie van H. E. G. A. Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie **Noord-Brabant**, in het openbaar, ten huize van **J. VAN HOORN**, te **Haesch**, aanbeelden:

Het bouwen van een nieuw SCHOOLLOKAAL,
met de leverantien van al de daarvoor benoedigde Materialen.

Het Bestek en de Condities liggen ter lezing, ten huize van den Heer Burgemeester der gemelde Gemeente.

Het Gemeentebestuur voorn.

J. PLOEGMAKERS.

Ter ordonnantie van hetzelfde

C. J. VAN SOMEREN,

SECRETARIS.

De prijzen der granen alhier, van donderdag den 8 april, zijn geweest:

Rogge,	} het nederlandsch mud,	} f 4-90 à 4-60.	
Boekweit,			" 4-90 à 4-40.
Haver,			" 2-72 à 2-66.
Garst,			" 0-00 à 0-00.
Het nederlandsch pond boter		" 0-96 à 0-80.	
De drie nederlandsche ponden roggebrood 25 cents.			

PIJZEN DER VOLGENDE EFFECTEN.

AMSTERDAM, 6 APRIL.

NEDERLANDEN.				Cobl.
Werkelyke Schuld.	à 2 1/2 pCt.	65 1/2 - 66		65 1/2
Uitgestelde dito		2 - 1/2		2 1/2
Kansbiljetten.	f	31 3/4 - 32 1/4		31 1/2
Stellen van uitgeloten dito.				
Amortisatie-Syndikaat	4 1/2 pCt.	100 1/2 - 101 1/2		101
Domein Losrenten	2 1/2	99 1/2 - 100 1/2		99 1/2
Handel-Maatschappij.	4 1/2	94 - 100		94 1/2
FRANKRYK.				
Inschrijving op het Grootboek.	3	84 - 100		
Certifikaten van dito.				
RUSLAND.				
Bij Hope en Co.	5	105 1/2 - 106 1/2		106
Negotiatie 1828.	5	105 1/2 - 106 1/2		106
Inschrijving op het Grootboek.	6	76 1/2 - 100		76 1/2
Certifikaten van dito.		76 1/2 - 100		76 1/2
Cert. dito Hamburg Admin.	5	103 - 100		103 1/2
Dito te Londen genegocieerd		104 - 100		104 1/2
PRUISSEN.				
In Londen genegocieerd.		113 - 112 1/2		
Idem 2 ^{de} Ligting		112 - 112 1/2		
SPANJE.				
Neg. bij Hope en Co.	5 1/2	74 - 100		74 1/2
Te Parijs en Londen gedom ^d	5	12 1/2 - 13		12 1/2
Renten perpetuel		77 1/2 - 78 1/2		78
Coupons	f	33 1/4 - 100		33 1/2
POLEN.				
Loten	f	115 - 117		
WIEN.				
Bank.	5 pCt.	102 1/2 - 103		102 1/2
Dito.	4	95 1/2 - 96 1/2		96
Certifikaten.	2 1/2	64 - 100		64
Metaliek.	5	99 1/2 - 100		99 1/2
Dito te Londen genegocieerd.		99 1/2 - 100		99 1/2
Dito.	2 1/2	60 1/2 - 61		60 1/2
Bank-Aktien	3	1790 - 1720		1710
Aandeelen f 100 bij Koninklyk .		220 - 222		221
Dito " 250 Idem	4	421 - 425		424
NAPELS.				
Cert. bij Lancioni en Bouvier .				
Dito Napelsche Adm.		87 - 100		87 1/2
Dito te Londen genegocieerd		97 1/2 - 98 1/2		98
DENEMARKE.				
Negotiatie in Londen.		76 1/2 - 100		76 1/2
ENGLAND.				
Geconsolideerde.		92 1/2 - 93		